

Софія

Sophia

ВЕСНА — 1994

Сучасні Питання УГКЦеркви

Редакція....

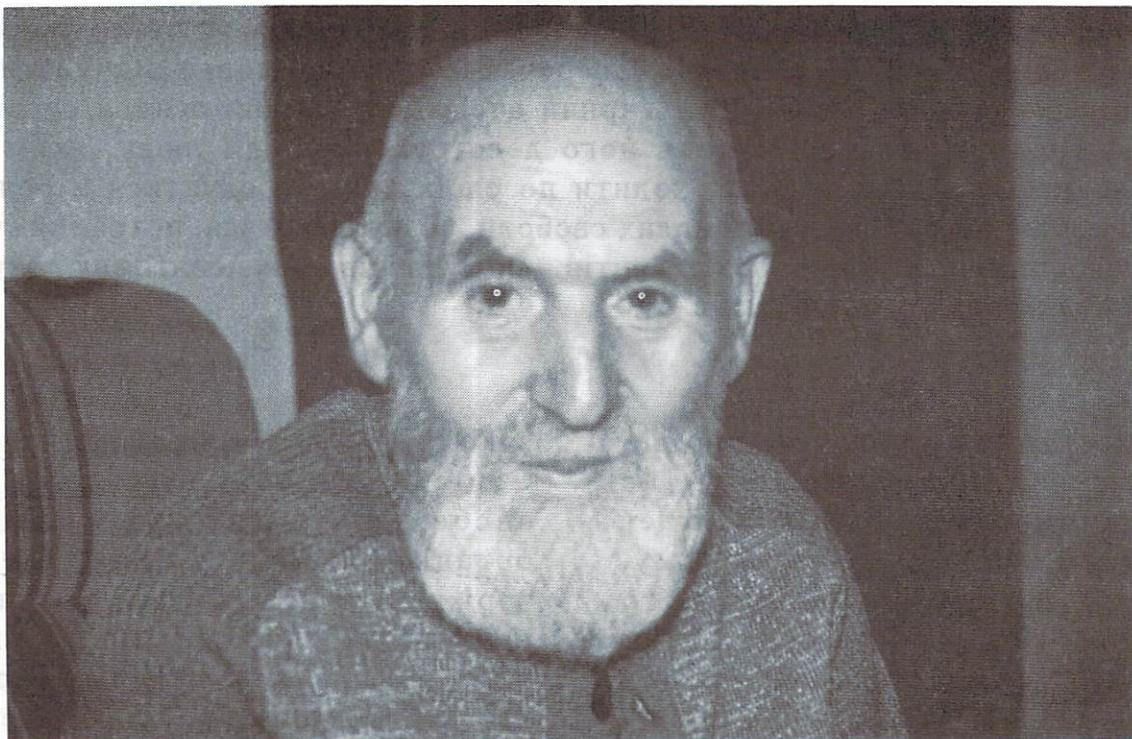
Дня 6-го лютого, 1994 р. напередодні Синоду УГКЦ в Львові, в Торонто наше Товариство зорганізувало громадське віче для обговорення стану нашої Церкви. В часі віче учасники, а опісля вірні Торонтонської Епархії, підписували заяву до Синоду УГКЦ. Підписів було по-верх 1,000 і всі списки передані Синодові. Подаємо замість редакційного слова зміст цього звернення вірних до Синоду УГКЦ.

Ми вірні Торонтонської Епархії УГКЦ Церкви заявляємо нашу вірність нашій святій Церкві та в дусі покори представляємо нашим Владикам зібрані в Синоді в Львові, в лютім 1994 р. наші бажання щодо важливих церковних питань:

1. Ми вважаємо, що необхідно щоби Синод УГКЦ не відложував вже більше справу проголошення Патріярхату УГКЦ. Києво-Галицький Патріярх, з осідком в Києві, разом із своїм Синодом мав би юрисдикцію над греко-католиками на всі території України, та над всіма Епархіями УГКЦ поза Україною.
2. Напередодні 400-ліття Берестейської Унії ми закликаємо всіх Владик УГКЦ вповні повернути помісний характер нашої Церкви до того котрий існував 1596 р. Значить, в усіх справах Церкви (поза догматичними) Синод УГКЦ мав би рішальний голос. Відношення Східної Конгрегації до по-одиноких Епархій був би через Патріярха і Синод.
3. Синод УГКЦ повинен негайно виробити плян обнови нашої Церкви як в Україні так і на поселеннях. Ця обнова повинна провадитися в дусі Другого Ватиканського Собору та екуменічного зближення християнських Церков.

О. М. Гнатарук

ХІРІЧКЕ МОВЕ ?

РОЗМОВА З МОНАХОМ ВАСИЛЕМ БЕНЕДИКТОМ

Я вступив до монастиря в 1929 році та залишився в нім аж досі. Я провадив монашє життя. В 1940 році, я заміняв працю в монастирі на світську працю - в господарці. Ми досліджували ужиття пари для прискорення росту огородини. Трошки було полегші в 1942-43 роках, коли Нацисти прийшли, бо вони не переслідували ченців. Я працював, але не носив ряси. Було нас дев'ять монахів, котрі жили разом, але кожний з нас шукав більш безпечного місця жити. Ми жили в Шевченківському Гаю. Ми були прості люди, які нікому не докучали і нам не докучало КГБ. Ми остаточно були недоторкнені деклерацією унезаконення церкви. Ми жили в безпечному захистку серед переслідувань та хаосу. Ми жили в мирі, але все в свідомості що обставини можуть кожночасно змінитися. В тих роках ні один новий монах до нас не прилучався. Щодо патріярхату, я не маю опінії. Я є чернець контемлятивний, і моя одинока турбота це молитва. Політика моого краю, світу та навіть церкви не мають для мене значіння.

ЧИ УКРАЇНА ЗБЕРЕЖЕ СВІЙ ДУХОВНИЙ ВПЛИВ У ХРИСТИЯНСЬКЕ МОРЕ ?

(передруковуємо важну статтю з газети „За вільну Україну”, 23-го жовтня, 1993 року)

Роль релігії в духовному відродженні народу, здається, тепер у нікого з неупереджених людей не викликає заперечення. Ми ще довго відчуватимемо величезну шкоду, яку приніс вульгарний атеїзм, руйнуючи основи суспільної моралі. Після довгих десятиліть його деструктивної дії люди, яким було відібрано право вірити в Бога, ходити по своїх храмах, єднатися в релігійні громади, дуже часто, відчувши подих свободи, розгублюються, потрапляючи під вплив недостойних пастирів, політикантів - спекулянтів на найсвятіших почуттях, а то й звичайнісінських шарлатанів.

У нас релігія відокремлена від держави. У цьому, власне, і є найвища суть демократизму. Кабінет у справах релігій, в основному, виконує функції своєрідного третейського суду в суперечках релігійних громад, міжконфесійних протиріччях. А вони, в більшості випадків, мають абсолютно світське політичне або прагматичне підґрунтя і часто ведуть до нестабілізації в громадському житті. Релігія в багатьох випадках стає засобом проникнення в нашу країну чужих аморальних лжевірувань, використовується як засіб політичного та ідеологічного експансіонізму. І все це прикривається плащиком свободи совісті та прав людини. А саме її, справжню свободу совісті, повинна захищати правова демократична держава. Такою ми всі хочемо бачити нашу незалежну Україну.

У запалі політичної боротьби всі до одної політичної партії, а також уряд України та адміністрація Президента залишають поза увагою справи духовного відродження та міжконфесійні стосунки. Захистившись

законом Української Радянської Соціалістичної Республіки „Про свободу совісті та релігійні організації“, від квітня 1991 р., державні органи всіх рівнів сприяли розбудові релігійного українського життя трактують маргінально, або вважають їх такими, що є за межами компетенції Української держави. Цей фальшиво тлумачений „демократизм“, у нинішніх часах є дуже небезпечним у своїх наслідках. Позбавлена тоталітарним режимом національних і релігійних традицій, а також звичаєвого права, Україна визнана західними духовними центрами різних протестантських і нехристиянських гатунків, а що найважливіше, - Ватиканом за „місійний терен“, , на який масово засиляються так звані місіонери для „християнізації та євангелізації“ народу України.

На Україну посунули великі загони різномовних проповідників, місіонерів, псевдохаризматиків усіх гуртів, добре забезпечених фінансами та відповідною літе-ратурою, які, перекуплюючи владу на місцях і

засоби масової інформації, орендуєть найкращі приміщення і стадіони, а то й просто на вулицях, базарах та в окремих помешканнях, до яких безцеремонно самозапрошуються, своїми екстравагантними „проповідями”, баламутять наших релігійно невироблених людей, обіцюючи їм рай на землі й на небі, якщо підуть за ними, або погрожуючи вічними муками непослушним. Вдаються при цьому до перекупства різними „гуманітарними”, подачниками, що в наших кризових умовах дає цим „добродіям”, добре умови. Програмні проповіді таких „місіонарів”, мають явно антиукраїнський, антинаціональний і, щонайгірше, - антигромадський характер (непошана законів, не-покора владі, розмивання націо-нальних духовних ознак і т.п.). Але найгрізнішою в цій ситуації небезпекою є місійна програма Ватикану для країн СНД, що має скорочену назву "Pro Russia" (повна назва Pontificia commisione per La Russia). Вже сама назва цього документу свідчить про те, як трактуються окремі національні держави, що постали на уломках советської, а де-факто - російської імперії. Для прагматичного Ватикану ці терени були й надалі залишаються Russia.

Опублікований Ватиканом, 1 червня 1992 року (на другий день після закінчення Синоду УГКЦ у Львові) документ під назвою „Загальні принципи і практичні норми для координації акції Католицької Церкви в Росії та інших країнах Спільноти незалежних держав“, свідчить про те, що плановані ним акції... християн-

ізації розроблялися в угоду і в порозумінні з Московською патріархією, яка постійно виражає своє незадоволення відродженням католицьких церков східного обряду в Україні та в Румунії, яких Римська курія силою обставин змущена була визнати. Опублікована в єзуїтському журналі "La Civilita Cattolica" за 3 жовтня 1992 року вищезгадана програма вже без патяків свідчить, чиїм коштом будуть доходити взаємного порозуміння дві християнські імперії - Апостольська столиця та Московський патріархат.

Номінація Ватиканом відразу аж восьми біскупів латинського обряду з архібіскупом на чолі для України та Росії (в тому числі п'ятьох для України) з подальшою перспективою номінації ще бодай двох біскупів (для Луцька й Одеси чи Тирасполя) за умови одночасного звуження юрисдикції греко-католицького митрополита до теренів Галичини, переконливо доводять потребу втручання в ці такі важливі справи відповідних чинників згідно з нашими законами. Російський президент на домагання Московського патріархату не забарився видати декрет про заборону всяких місійних акцій іноземних місій без відповідного на те урядового дозволу. В Україні ні Верховна Рада, ні Президент не поспішають зайнятися охороною наших українських християнських традицій, які мають тисячолітню історію. Сьогодні, приїзджаючи під різними претекстами, іноземні добре вишколені місіонери латинського обряду спокійно ведуть свою роботу згідно з вищезгаданою ватиканською програмою в Східній Україні,

„опускаючись,” навіть до того, що свої мші (богослужіння) і гомілії (проповіді) інколи провадять російськими та українськими мовами, які спеціально для того вивчали. Але при цьому не забувають також поступово польщити українських дітей, організуючи при костелах різні шкілки, гуртки польської культури і традицій та заманливі вивози дітей в літні табори до Польщі та ін. За так спланованої роботи в недалекому майбутньому з нинішніх українських дітей латинського обряду будемо мати добре вишколених і загартованих „в польськосьці,, на українофобних таборах Сенкевича польських шовіністів, для яких вічною мрією була, є і буде „Польська од можа до можа,, (Польща від моря до моря). Ця ідея завжди знайде підтримку православного „старшого брата,, відповідно до параграфів горезвісного Андрусівського договору.

Не слід забувати, що на східних теренах України після Андрусівського договору Українська Православна Церква в 1686 р. була насильно загарбана Московською патріярхією, а в 1839р. - царським урядом і святійшим синодом за тією самою схемою, на тих же теренах і за активною участю тодішнього польського єпископату була остаточно ліквідована Греко-Католицька Церква, що тоді називалася уніатською. Від тоді починається вимушений перехід у російське православ'я або, за відсутністю іншого вибору, в польський католицизм. Тому називати поляками всіх римо-католиків, які проживають на схід від Збруча є антиісторичним непорозумінням. Це

навіть підтверджив папський нунцій в Україні, Антоніо Франко під час пресконференції у Львові 19 травня 1993 року. Звичайно, це не заперечує, а навіт підкреслює право громадян України польської національності та на сповідування віри своїх предків згідно зі своїми національними віроісповідними традиціями.

Виходячи з вищесказаного, вважаємо за необхідніше у цій складній та критичній ситуації закликати первоієрархів усіх українських православних Церков усвідомити масштаби загрози, яку несе Україні тиха, але чітко спрограмована співпраця між Ватиканом і Московським патріярхатом про розподіл сфер впливу і „місіонерського,, діяння в Україні. Усвідомлення цього загрозливого процесу, що вже почався, повинно, а властиво мусить зобов'язати наших православних ієрархів трьох деномінацій шукати і знайти спільну платформу до порозуміння і утворення єдиного Синоду. Це перша і найголовніша умова для того, щоби єдина УПЦ була визнана іншими Православними Церквами. Друга умова - це тісна і братня співпраця між Об'єднаною УПЦ і УГКЦ, що є одинаково загрожені і розмивані всякими „настроєніями,, які консеквентно проводяться в дію двома світовими духовними центрами. Свідомість великої загрози втрати нашої національної християнської традиції та духовності, за якими прийде втрата національного менталітету, кладе на плечі Президента і нинішніх провідників наших Церков особливу історичну відповідальність перед Богом і нацією.

Ці великі та архіважні для майбутнього справи не можуть відбуватися без нагляду і відповідного втручання наших урядових чинників. Безпрограмне діянняожної окремо взятої з Українських Церков у ситуації, що в Україні, має характер деструктивний і спричинює лише дезорієнтацію наших громадян, залишає на маргінесі християнського світу український національний духовний центр, наш Єрусалим - Київ.

Така велика і добре спрограмована робота, як видається, була б під силу лише міністерству віровизнань, яке, на нашу думку, треба негайно створити. Існуючі комітети та комісії по культурах чи релігіях при державних адміністраціях не впливають і не можуть вплинути на хід подій, оскільки до їх компетенції належать лише реєстрація поодиноких релігійних громад. Таке міністерство існували під час Народної Республіки за М. Грушевського.

Отже, питання релігії в Україні в цей критични час повинно бути поставлене на рівень державної політики Президента та уряду України, як це робиться в інших країнах світу (включаючи нинішню Росію), що мають святий обов'язок берегти як політичні, так і духовні інтереси свого народу і своєї держави. Україна не може бути винятком.

Визначення України ватиканськими кодами де-факто своїм місійним тереном є для кожного українця образливим і принизливим. Дивною і незрозумілою є бездіяльність і безвідповідальність у

цьому аспекті ієрархії Українських Церков, особливо УГКЦ, що вже в силу канонічного зв'язку з Апостольською столицею повинна бути на підставі Берестейських статутів 1596 р. і Канонічного права Східних Церков 1990 р. відкрито боронити свої законні інтереси в Україні і поза нею. Така інертна постava супроти тої небезпеки, що насувається на нас, загрожує нам втратою духовної суверенності. Цей факт реальний аж до очевидності. Тому Президент та уряд, об'єднана ієрархія двох національних Церков повинні стати в обороні національної честі і гідності українського народу. Полагодження цих справ не є компетенцією лише ієрархів окремих Церков. Ці справи мають характер міжнародний і повинні полагоджуватися на рівні держав України та Ватикану. Але для цього треба подбати про відкриття української амбасади у Ватикані. Зважаючи на специфіку ватиканської дипломатії, майбутній амбасадор України при Ватиканському уряді повинен добре орієнтуватися в католицькій вірі, двотисячолітній історії Вселенської Церкви, а також у проблематиці українського християнства в стосунках з Апостольською столицею. Тут, очевидно, повинна мати голос також українська діаспора, яка вже значною мірою спричинилася до встановлення нашої дипломатичної служби за кордоном. У зв'язку з тим, що взаємні інтереси обох держав будуть постійними, вони мусять регулюватися відповідною угодою - конкордатом.

Виходячи з тих проблем, що вимагають невідкладного вирішення, вважаємо за необхідне:

- а) закликати Українські Православні та Українську Греко-Католицьку Церкви приступити до вироблення програми створення єдиного Патріархату Київської Церкви;
- б) створити Міністерство віровизнань;
- в) видати президентський указ про заборону так званої місійної діяльності на території України іноземними громадянам та організаціям без спеціального на те дозволу відповідних урядових чинників;
- г) прискорити відкриття української амбасади у Ватикані.

На закінчення додамо, що така політика в стосунках Держава - Церква не має нічого спільногого з „одержавленням“ Церкви або з „оцерковленням“ держави. Тим більше вона не суперечить міжнародним й українським законодавчим положенням про свободу совісті. Йдеться якраз про захист нашої національної духовності і традицій перед тими силами, які спекулятивно трактують відповідні параграфи українського та міжнародного законодавства, з метою досягти повної нівелляції нашої духовного „я“, і, врешті решт, втрати національної ідентичності.

Можливо, офіційний візит представника Ватикану кардинала А. Сільвестріні дозволить прояснити ситуацію, що склалася.

Z

Р. Братунь, Голова „Львівської бесіди“, письменник.

М. Голубець, Народний депутат України, академік АН України.

О. Романів, Голова Наукового т-ва ім. Т. Шевченка, член кореспондент АН України.

М. Косів, Народний депутат України, письменник.

Р. Іванчук, Голова Львівського т-ва „Просвіта“, депутат Верховної Ради України, письменник.

проф. Е. Мисько, Ректор Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва, голова Львівського відділення фонду культури України, Народний художник України, лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка.

Л. Різник, Голова ради Львівської організації Спілки письменників України, редактор газети „Літератургій Львів“.

І. Самотос, Голова правління Львівської Спілки художників, президент ліги творчих спілок Львівщини.

М. Скорик, Голова Львівської організації Спілки композиторів України, лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка.

Я. Ісаєвич, Директор Інституту українознавства АН України.

V І. Калинець, Президент благочинного фонду спорудження пам'ятника С. Бандері у Львові, лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка, поет.

ЧИТАЧІ ВІДГУКУЮТЬСЯ

Слідує відгук o. Богдана Гладя на попередню статтю. Ми радо помістимо й ваші завваги, думки чи реакції до будь яких справ, котрі відносяться до нашої Української Греко Католицької Церкви.

Коли б хто попросив мене схарактеризувати цю статтю одним словом, це слово було б - ДОСИТЬ! Навіть поверхове прочитання цієї статті наповнить читача почуттям безнадійності та страху відносно майбутності нашої церкви в Україні.

Одна з перших тем, котра паде у вічі, це пропозиція щоб уряд брав більш активну роль в піддержці та розвитку Української Церкви. З точки зору західних демократичних держав, де наголошено відокремлення церкви та держави, це може здаватися дещо фантастичним. Однак, після короткої призадуми, цікавим є відмітити, що оба духовні сусіди - польські римо-католики та російські православні - знаходяться в положенні зверхності над духовним проводом в Україні, тому, що уже століттями церкви в обох цих державах були, до більшої чи меншої міри, причепками держави. Ця державна підтримка (в Україні майже не існує від часів Рюриковичів) є, з чисто практичної та прагматичної точки зору, одним з найпевніших способів створити "одно з багатьох". І хоча зпершу, беручи під увагу наш західний погляд на відношення між церквою та державою, можемо бути склонні легко відкинути будь яку думку про "уцерковлену державу" чи "державну церкву", все ж таки, вповні є можливим, а той певним, що деякі розв'язки проблем пропоновані демократією чи думкою західного стилю, можуть бути небажані, а навіть й неможливі, для кожного зростаючого національно-культурного середовища.

Друга тема, котра просто б'є в очі, це наставлення цієї статті до Ватикану. Можна сподіватися від протестантів чи інших західних сектів незнання 1000-літньої християнської спадщини в Україні, однак трактування Ватиканом України як місійної території (навіть з похвальних причин) є безумовною образовою тих котрі своїми безчисленними жертвами засвідчили свою вірність 400-літній Берестейській Унії. Чи можна тоді дивуватися, що такий "старшо-братерський" підхід до евангелізації в Україні (мовляв "ми знаємо що буде вам найліпше, отож будьте чесні та робіть те, що вам наказуємо"), буде противитися будь якому почутті української християнської ідентичності - не зважаючи на означення. Літургія, це мова, котрою лучимося з Богом. Кожний диктатор знає, що дерзкий крок до знищення народу, це знищенння його мови. Мабуть ці провідні християни, переживши пекло в якому їхня рідна мова була репресована продовж більшості їхнього життя, є насторожені проти всього що могло б підривати українську мову та культуру, в світській чи релігійній сфері, по правді чи неправді.

Знаючи світську та церковну історію України, автори цього документу свідомі того, що ми бачимо перед собою прояв ідей котрі кружляли вже серед різних кругів продовж століть. Це ясно виявляється в наставлені до російського православ'я, польського римо-католицизму, і т.п. Я вірю, що підписувачі правильно відчувають, що сучасна ситуація може привести до зникнення Української Греко Католицької Церкви, особливо через внутрішні міжусобиці та інертність ієрархій Візантійсько-Католицьких та Православних Церков.

далі ...

Вони правильно твердять, що коли ці ієрархії не поступлять (або не будуть примушенні поступити) в позитивний напрям відносно проповідування Євангелії в Україні, то інші релігійні групи зайдуть їхнє місце.

Чотири пункти вичислені при кінці цеї статті є для мене позитивними, хоча перші три мають, без сумніву, дво-січний характер; вони можуть бути дуже позитивними або дуже негативними, залежно від поодиноких людей та поодиноких дій. Наприклад, церковна єдність ("Один єдиний з'єднаний Київський Патріархат") це ціль, яку всі уважають шляхетною та похвальною - але сам процес може спричинити ще більше роздрібничкування серед вірних.

Будуючи є бачити що підписувачі цеї статті звертаються до Христа як нашого Господа. Цей документ доказує, принайменше, що є багато в Україні осіб котрі глибоко дбають про свою церкву та свою віру, та, щобільше, бачуть ту нерозривну злуку з Богом та потребу Бога у всіх шаринах нашого земного життя. Вони також пізнають мабуть найважніший аспект нашого туземного християнського буття, а саме, потребу позитивно впливати на інших. Заголовок цеї статті "Чи Україна забезпечить свою власну духовну течію в християнське море?" вже сам вказує на те, що якщо ми не маємо що вкласти до світової християнської спільноти, то нам не треба перениматися нашими церквами. Підписувачі цього документу, як напевно й більшість нас, сильно вірять що Божий люд та цілий світ може скористати з українського релігійного досвіду - що його варта далі плекати та вирощувати. Хоча також правда, що якщо ми не спроможемося зробити наш вклад у розв'язку цієї проблеми, чи через лінивство, чи гордість, чи незнання, ми напевно понесемо сумні наслідки того, що не будемо вдавати хвали Богові у нашому власному, унікальному, українському способі.

PALADIN INSURANCE LTD.

90 ADVANCE ROAD

ETOBICOKE, ONT.

M8Z 2S6

(New address effective July 1st)

Telephone : (416) 239-7392 FAX: (416) 239-9508

РО СВЕТЛАМ И ОНОУ ГІСАД ИДІЛІ
АНТ И МОЛДАГІМДА ЕРДІ
СУАМ БАЙМОДІ

КОНТАКТЫ В АНДЫМ-ДА ОД
БІНДАЛО ҚҰДАРДЫ Қ
ОМДА БАЙМОДІ, НМ

INSURANCE SERVICES AVAILABLE:

Homeowners

Tenants

Automobile

Condominium

Commercial

Rental Property

Boats

Bonds

Life

Disability

Group Ins.

RRSP

Annuities

Visitors Ins.

Travel Ins.

Owners/Brokers: Paul Kołodij & Olga Kołodij

For all your insurance needs call

PALADIN INSURANCE LTD.

COMMUNITY TRUST

ДО НАС МОЖНА ЗВЕРТАТИСЯ
У СПРАВІ СПАДКІВ.
МИ ДОПОМАГАЄМО:

- ◆ Оформити офіційне ствердження заповіту
- ◆ Зайнятися Похороном, якщо вимагається
- ◆ Розподілити майно поміж спадкоємців згідно з вимогами заповіту

Просимо звертатися до Відділу Управління
Спадщинами (Estates Administration)
на нашу адресу:

АДРІНА МАНИЛО

WE CAN ASSIST YOU IN MATTERS OF
ESTATE ADMINISTRATION IN THE
FOLLOWING WAYS:

- ◆ Arrange for probate of the Will
- ◆ Attend to funeral arrangements, if so required
- ◆ Distribute the Estate to beneficiaries according to the terms of your Will

For further details about our services please
contact our Estates Administration Department
located at

2271 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P1
Telephone: (416) 763-2291

◊ Ви можете відтягати Ваші пожертви від доходового податку. ◊

“ST. SOPHIA”
RELIGIOUS ASSOCIATION
OF UKRAINIAN CATHOLICS
IN CANADA,
85 LAKESHORE ROAD
ST. CATHARINES, ONTARIO
L2N 2T6

◆ ЩИРА ПОДЯКА УСІМ НАШИМ
ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЗА ЩЕДРІСТЬ, БЕЗ
ЯКОЇ МИ НЕ МОГЛИ Б
ДРУГИМ ПОМАГАТИ. ◆